

שבת דף ב' עמוד א'

בפנים ובחוץ

Which of the cases in the משנה are a case of בפנים or a case of בחוץ?

The answer to this question is influenced by two separate and independent issues:

- (a) The first is what the term בפנים and בחוץ actually mean. According to רש"י in תוספות מסכת שבת, the word בפנים refers to the בעל הבית, and the word בחוץ refers to the עני. According to רש"י in מסכת שבועות however, בפנים refers to the הכנסה and בחוץ refers to the הוצאה.¹ [See chart 2 at the end of this Shiur, which includes another two שיטות as well – the opinion of the ר"ן and the opinion of תוספות in שבועות.]

תוספות here rejects the approach of רש"י in שבועות, for two reasons:

- At the start of the משנה, the תנא (in the beginning of the משנה) lists the category of בפנים separately from the category of בחוץ. In the continuation of the משנה as well, it would only make sense for the cases of בפנים and בחוץ to be grouped together. If so, בפנים must mean בעל הבית and בחוץ must mean עני, since the תנא **does** group the cases of בעל הבית separately from the cases of עני. However, it does not seem that בפנים could mean הכנסה and בחוץ could mean הוצאה, since the תנא of the משנה **does not** group the cases of הכנסה separately from the cases of הוצאה.

It is important to note that although תוספות says that the cases of בעל הבית are grouped separately from the cases of עני, this is not the consensus. In fact, this is a מחלוקת between רש"י and תוספות, and is the second issue that will be discussed further on. Nevertheless, the point of תוספות is that if בפנים means בעל הבית and בחוץ means עני, there is the **option** of explaining that the תנא is grouping the cases of בעל הבית separately from the cases of עני. However, בפנים cannot mean הכנסה and בחוץ cannot mean הוצאה, for the cases of the משנה are not grouped in that order.

In defence of רש"י in שבועות, תוספות suggests that perhaps the תנא sacrificed the organisation of the משנה for the sake of brevity. In other words, had the תנא grouped the cases of the משנה according to הוצאה and הכנסה, the משנה would have ended up being longer.

¹ The אחרונים discuss the discrepancy between רש"י here and in שבועות.

⊕ The גמרא states that the word יציאות refers not only to הוצאות, but to הכנסות as well. The גמרא proves this from the fact that the first case detailed in the משנה is a case of הכנסה. According to רש"י in מסכת שבועות, the גמרא seemingly had a proof even earlier on the משנה, from the fact that the very first line of the משנה states ב' שהן ד' בפנים יציאות השבת ב' שהן ד' בפנים meaning הכנסות. Since the גמרא does not state this proof, רש"י's interpretation in שבועות cannot be correct.

In defence of רש"י in שבועות, the חכמת מנוח answers that although the word בפנים means הכנסות, this fact is not clear and indisputable – as quite apparent from the fact that the ראשונים provide no less than four explanations for what the word בפנים means. Therefore, even though בפנים means הכנסות, the גמרא avoids using this to **prove** that the beginning of the משנה discusses הכנסות, because one could dispute this proof. Instead, it focuses on the case of פשט העני, because it **indisputably** talks about הכנסה, and serves as a **clear** proof.

The תוספות הרא"ש rejects the approach of רש"י in שבועות for a third reason:

⊕ At the start of the משנה, the תנא (in the beginning of the משנה) lists the two categories of בחוץ and בפנים. The משנה continues: "כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים". In the latter phrase, the words בחוץ and בפנים clearly refer to the place in which the person is standing. It only makes sense that this is also the meaning of בחוץ and בפנים in the beginning of the משנה as well.

In a forthcoming Shiur, we will elaborate on another support for תוספות:

⊕ It emerges from the next תוספות that הוצאה and הכנסה are virtually one and the same, whereas עני and בעל הבית – despite their similarities – are somewhat different. Since הוצאה and הכנסה are alike, it is unlikely that the תנא would have categorized the cases of the משנה along these lines, when there are other far more distinctive factors in the משנה, such as עני and בעל הבית. Accordingly, the categories of בחוץ and בפנים must be referring to עני and בעל הבית, and not to הכנסה and הוצאה.

On the flip-side, רש"י in שבועות has a certain advantage over רש"י and תוספות here. When stating the general rule at the start of the משנה, the תנא says בפנים before saying בחוץ. When the תנא continues on to list the eight detailed cases of the משנה, he begins with the הכנסה of the עני. According to רש"י in שבועות, there is a certain consistency; the תנא starts both the general and detailed parts of the משנה the same case way – with the case of הכנסה. According to רש"י and תוספות here however, the general and detailed parts of the משנה seem inconsistent with each other, because the general part starts with the case of the בעל הבית, and the detailed part starts with the case of the עני!

Possible answers:

⊕ ²מסכת שבת says further on in תוס' that inconsistencies such as these are not really of any concern, because it is not the manner of the תנא to be particular with this. Sometimes, the detailed part of the משנה will start with the first case discussed in the general part of the משנה, and sometimes the detailed part of the משנה will follow on from the last case discussed in the general part of the משנה.

² See ר"ף on the ר"ף who gives this answer. and כ' עמוד ב' ד"ה במה מדליקין See also the ג"א ע"ב ד"ה במה

☞ The general part of the משנה begins with the case of the בעל הבית because that case is more clearly discussed in תורה (in the הוצאה פסוקים of תורה). However, the detailed part of the משנה begins with the case of the עני since, on a practical level, he is more eager to carry³. [In the case of הכנסה, the עני eagerly extends a basket or sack indoors for the בעל הבית to put a loaf of bread inside. Or, in the case of הוצאה, the עני eagerly takes out the loaf of bread from the בעל הבית who is holding it inside.]

- (b) The second issue concerns the last four cases of the משנה. In each of these cases, (as pointed out by רש"י and the גמרא later on ע"א ג' דף ג' ע"א) both the עני and the בעל הבית are doing an איסור, as they are both partially participating in the מלאכה. Nevertheless, the משנה only focuses on one of these individuals, as is evident from the fact that it counts these four cases as only four איסורים, and not as eight איסורים. The גמרא (on ע"א ג' דף ג' ע"א) will explain that the משנה focuses on the individual that violated the חיוב חטאת. The גמרא does not explain what that means, and רש"י and תוס' argue as to the explanation.

דף ג' on תוס' explains that the focus is on the individual who performed the עקירה. However, רש"י rejects this approach, and quotes the ריב"א who explains that the focus is on the individual that transferred the object from one רשות to the other. [See chart 1 at the end of this Shiur.]

The specifics of that מחלוקת will be explained on ג' עמוד א'. However, one point is relevant now. According to רש"י, it emerges that in the last four cases of the משנה, the תנא does not group the cases of בעל הבית separately from the cases of עני. According to the ריב"א, the תנא does in fact group the cases of בעל הבית separately from the cases of עני. [See chart 2.]

In conclusion, the opinion of תוספות is that the תנא groups the cases of בפנים and בחוץ separately. This is only the case if we accept that:

- (a) בפנים means the בעל הבית and בחוץ refers to the עני. [On this point, תוספות agrees with רש"י here and not with רש"י in שבועות.]
- (b) In the last four cases in the משנה, the focus is on the individual who transferred the object from one רשות to the other, and not on the person who performed the עקירה. [On this point, תוספות on ע"א ג' דף ג' argues with רש"י on our משנה.]

According to both רש"י here and in שבועות, it emerges that the תנא does not group the cases of בפנים and בחוץ separately.

³ See מאירי.

Chart 1

מלאכה. Determining who did each part of the

Who did the הנחה?	Who caused object to change רשות?	Who did the עקירה?	Is this הוצאה or הכנסה?	CASE	
עני	עני	עני	הכנסה	פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעה"ב	.1
עני	עני	עני	הוצאה	או שנטל מתוכה והוציא	.2
בעל הבית	בעל הבית	בעל הבית	הוצאה	פשט בעה"ב את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני	.3
בעל הבית	בעל הבית	בעל הבית	הכנסה	או שנטל מתוכה והכניס	.4
בעל הבית	עני	עני	הכנסה	פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה	.5
עני	עני	בעל הבית	הוצאה	או שנתן לתוכה והוציא	.6
עני	בעל הבית	בעל הבית	הוצאה	פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה	.7
בעל הבית	בעל הבית	עני	הכנסה	או שנתן לתוכה והכניס	.8

Chart 2
The meaning of בפנים and בחוץ⁴.

(תוס' שבועות) בפנים = חייב קרבן בחוץ = פטור מקרבן	(ר"ן) בפנים = הוצאות בחוץ = הכנסות	(פירש"י שבועות) בפנים = הכנסות בחוץ = הוצאות	(פירש"י ותוס' הכא) בפנים = בעל הבית בחוץ = עני	CASE	
בפנים	בחוץ	בפנים	בחוץ	פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעה"ב	1
בפנים	בפנים	בחוץ	בחוץ	או שנטל מתוכה והוציא	2
בפנים	בפנים	בחוץ	בפנים	פשט בעה"ב את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני	3
בפנים	בחוץ	בפנים	בפנים	או שנטל מתוכה והכניס	4
בחוץ	בחוץ	בפנים	רש"י*	פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה	5
			ריב"א*	בחוץ	
בחוץ	בפנים	בחוץ	בפנים	או שנתן לתוכה והוציא	6
בחוץ	בפנים	בחוץ	בפנים	פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה	7
בחוץ	בחוץ	בפנים	בחוץ	או שנתן לתוכה והכניס	8

* The opinions of רש"י and the ריב"א are based on their differing explanations of who committed the עקירה. According to רש"י, it is the individual who performed the עקירה. According to the ריב"א (cited in תוספות on ע"א ג' דף), it is the individual who transferred the object from one רשות to the other. [See chart 1.]

⁴ In the previous pages, we only focused on the opinions of רש"י and תוספות. However, this chart also includes the opinions of the ר"ן and תוספות in שבועות.

Earlier, we discussed five ideas in total, noting that some were problematic for רש"י, and others for תוספות. These were:

- (1) The משנה should ideally be grouping the cases of בפנים and בחוץ together.
- (2) Since the גמרא does **not** prove from the word בפנים that the משנה immediately talks about הכנסה, this implies that הכנסה does not mean בפנים.
- (3) The phrase "העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים" implies that בפנים and בחוץ refer to the place in which the person stands.
- (4) הוצאה והכנסה are virtually one and the same, and it is unlikely that the תנא would have categorized the cases of the משנה along these lines, when there are other far more distinctive factors in the משנה, such as עני and בעל הבית.
- (5) The משנה should ideally begin both the general and detailed parts of the משנה with the same type of case – i.e. both should start with a case of בפנים.

According to the ר"ן, points 1, 3, 4 and 5 are problematic, and would need to be answered as presented in the previous pages. According to תוספות, only point 3 is problematic.